

Dòng i Chân Tam Đ o

Tác Giả: Tri u Vũ.

Thứ Bảy, 23 Tháng 5 Năm 2009 04:40

Dòng i chân núi Tam-Đ o có xã Đ o-Trù, huyện L p-Th ch, tỉnh Vĩnh-Yên. Nơi đây còn có trại giam Vĩnh-Quang, mất trong hàng trăm trại ở Bắc Việt đã giam cầm hàng ngàn người, trại có 30/4/1975, phục vụ trong chính quyền Việt-Nam Cộng Hoà miền Nam. Trong số phạm nhân này có hàng ngàn người được gọi là “Sĩ Quan Ngụy đi tù cộng sản”.

Chúng tôi được chuyển về trại giam Vĩnh-Quang vào đầu mùa thu 1978. Dòng họ y vịc chuyển từ, trại này sang trại khác, người ta gọi là “hành quân”! Khi nghe tin máy quân đoàn Trung Hoa áp sát biên giới phía Bắc, chúng tôi cấp tốc được đưa về trại T3, liên trại 4, thuộc đoàn 776, do Bộ Quốc-Phòng quản lý, để hành quân đến vị trí mới. Trời mờ sáng, trong khí lạnh và sương mù cửa vùng rừng núi Hoàng-Liên- Sơn, đoàn xe mô-lô-tô-va phủi mù đèn, nối đuôi nhau trên đường ngoằn ngoèo gồ ghề, chập chập, bập bủi sau lưng xã Cẩm-Nhân, huyện Yên-Bình cùng với Hồ Thác-Bà có làn nước trong xanh nhìn thướt đáy. Nhớ lại ngày đầu tháng 7/1976, dòng ánh nắng gay gắt cửa buổi trưa hè, đoàn ca-nô đưa chúng tôi tiếp tục hành trình đến Thác Bà (Yên- Bái) vào đây. Thời gian đã trôi qua hai năm. Hôm nay, buổi vùng rừng thiêng nước độc này, không biết nên vui hay buồn, chỉ thấy buồn ngủi thối nát cùng với sự cùng cực của nhân ng, không may mắn như người này đây làm nên yên nghỉ cuộc cùng. Nhân biết đâu, nhân người này trong mắt không ai chăm sóc kia, có khi lại thấy mất mạng và ái ngại cho chúng tôi còn tiếp tục trên đường “học tập cộng sản”.

Trại giam Vĩnh-Quang, thuộc Bộ Nội-V, cách thành phố Vĩnh-Yên khoảng hơn 20km, chia ra hai trại A và B. Trại A ở phía ngoài; trại B, nơi tôi bị giam, xa hơn 5km về phía chân Tam-Đ o. Đây là nhà tù tiêu chuẩn, trần cao 40cm, có chôn song sắt, cửa chắn cửa sổ với 3 ổ khóa trên xuống dưới. Mất trần cao khỉ đầu người và nhiệt độ hàng rào kẽm gai bao quanh. Lại

còn nh ng v ng gác b n phía, su t ngày đêm có công an vũ trang canh gi . Trong nh ng năm đ u, ai trong chúng tôi nh c đ n ti ng “đi tù” là b ki m đ m và k lu t ngay. T ngày v Vĩnh-Quang này, ngay n i c ng tr i, m t t m b ng ch rõ “Ph m nhân báo cáo đ ng cách xa 5 mét” đã xác đ nh thân ph n chúng tôi. Vi c lao đ ng ở đây khác h i còn ở Hoàng-Liên-S n, không đ a ra ch tiêu; nh ng câu t c ng “n c sông công tù” cũng đ c áp đ ng tri t đ . H c t p chính tr , ch nghe đ c báo Nhân Dân ho c báo Công An Nhân Dân vào bu i t i. Th nh tho ng, nh ng ngày tr i m a, không lao đ ng ngoài tr i, chúng tôi ph i t p h p trên h i-tr ng đ nghe Ban Ch -Huy nói chuy n. Chúng tôi luôn đ c nh c nh là c yên tâm lo “c i t o”, đ ng nghĩ đ n th i gian! Ch ng nào tình hình xã h i bên ngoài n đ nh, s đ c phóng thích!

Nh ng bi t đ n bao gi ngoài xã h i m i n đ nh? Chi n tranh gi a Trung Qu c và Vi t-Nam s p x y di n, ngày v ch c còn xa m. Theo năm tháng, nh ng ng i tù không b n án t p t c hao mòn và r i r ng đ n.

Tr i đã tr l nh, cái l nh c a nh ng ngày giáp T t. Đã bao lâu r i, chúng tôi quên m t ý nghĩa c a ngày T t, ngày Xuân; ch còn nh m t đi u là T t s ngh lao đ ng m t ngày và . . . đ c ăn c m. Ôi! Làm ng i mà đ c ăn c m thì s ng bi t bao! Nh thu u th , m i ba, b n tu i, tôi c đòi c m đũa ăn c m. Nh ng h t c m r i vãi trên sàn nhà. Bà N i tôi v a l m nh ng h t c m v a m ng yêu “B mày! Ăn u ng th này, mai m t không có c m mà ăn đ u con !” ... Có m t b n tù, đ c tin m già v a qua đ i; th ng xuyên b c n đói hành h , anh ch c u xin M linh thiêng, phù h cho anh không b ch t đói trong tù. Còn tù bao lâu, anh cũng ch p nh n ...

Mùa Xuân, mùa c a hy v ng và ni m vui sum h p, nay ch còn nh th ng và thù h n. T ng r ng c nh chém gi t, bom đ n trong nh ng ngày đ u Xuân đã l uì xa vào dĩ vãng, nào ng T t năm y, K Mùì 1979, ng i Vi t l i ph i lao mình vào cu c chi n v i ng i “anh em” thân thi t ph ng B c năm x a.

Nh đ hòa nh p v i tình hình căng th ng chu n b cho cu c chi n, chi c loa phóng thanh h ng vào bên trong tr i giam lúc nào cũng l n gi ng cao rao, lên án Trung Hoa. Nào là chúng theo đ u i ch nghĩa bá quy n n c l n, ti n hành chi n tranh xâm l c, xua quân ti n công các t nh biên gi i phía B c n c ta. Nào là đ ng, nhà n c, nhân dân ta đ y m nh công tác ngo i giao, kêu g i c ng đ ng qu c-t h tr , đ ng th i đi u đ ng quân sĩ lên biên gi i phía B c ng chi n, v n đ ng qu n chúng chu n b ch ng xâm l ng. Kh u hi u “Không đ c đ ng đ n Vi t Nam” l p đi l p l i nhi u l n. Ph m nhân trong tr i th ng ph i t p h p t i h i tr ng đ nghe thông tin v cu c chi n tranh ch ng l i bá quy n ph ng B c. Đó đây, làm sao tránh kh i xô n xao, bàn tán. Tuy t v ng và hy v ng. Bu n vui l n l n. Ph i ch ng đôi khi ng i ta ph i c vũ chi n tranh dù đó là đi u ngh ch lý và đáng h th n? Tình h u ngh nay không còn đ i đ i b n

v ng. Môi đã h và rắng t ph i l nh. Có nh ng tù nhân đ ngh tình nguy n c m súng ra chi n tr ng gi t gi c. Ti c thay khi cu c chi n tàn, v n ch a có ai đ c đ a ra m t tr n, dù ch làm dân công t i đ n ho c l p l châu mai. Ng i ta k r ng chi n tr n ch m đ t, quân đ i Trung-Hoa rút v sau khi đã phá h y m t s l n c s v t ch t t i các t nh biên gi i. Đôi lúc tôi l n th n nghĩ đ n nh ng doanh tr i, n ng khoai, đ i s n do bàn tay hàng ch c ngàn tù c i t o chúng tôi đã đ m hôi t o đ ng nên. Ch ng hi u chúng có thoát kh i “bài h c” c a Đ ng-Ti u-Bình trong d p Đông-Xuân 1979?

R i mùa xuân binh l a cũng qua mau. Tù nhân v n lao đ ng và lao đ ng. M t sáng, bên trong chu vi tr i giam, khi đ c đi u ra tăng c ng cho toán làm chòi canh gác, không may m t cây c t g l n và dài đ nghiêng v phía tôi. Ph n vì s c y u, l i không có kho ng tr ng đ tránh né, tôi ch k p nép đ u và thân vào sát hàng rào. May quá! (không bi t có ph i là may?) C t g không văng vào đ u, vào thân, mà r i m nh trên bàn chân trái. V t th ng h , ch y nhi u máu khi n tôi mê man và thi p đi. T nh l i, th y mình n m trên võng, cáng ra b nh xá tr i A. Bàn chân trái đ c bó kín b ng chính cái áo tôi m c h i sáng. Toàn thân tê đ i, không còn chút năng l c.

Hai ng i b n tù khiêng tôi đ t trên b c th m b nh xá đ ch l nh.

- “Tr i i! L i làm sao th này?” Đang m m màng màng, tôi nh n ra ti ng c a V ng – Đúng là Ph m-Đ c-V ng. Đang lao đ ng s a ch a nhà c a g n đó, V ng h t ho ng ch y l i, ân c n h t nhìn m t l i nhìn chân tôi. Anh lúng túng và b c t c vì không làm gì đ c cho tôi lúc này. Tôi và V ng quen nhau t x tr a ngày 23 tháng 6 năm 1975, m t ngày khó quên trong đ i. Ngày y, theo l nh chính quy n m i, sĩ quan ch đ cũ, c p Đ i-úy ph i trình di n đ đi h c t p c i t o. Thông báo còn nh n m nh mang theo l ng th c đ ăn trong m i ngày. Vì quá h t ho ng và “ngây th ” nên không hi u r ng chúng tôi đã t nguy n đ ng-ký đ đi tù không n đ nh ngày v ! Bi t bao l n, tôi t trách mình đã ba m i sáu tu i đ u còn kh đ i, không hi u r ng ngôn t “lu t pháp” c a k chi n th ng có th di n đ ch theo nhi u cách ...

Ngày đó, tình c x p hàng k bên nhau, r i cùng t , cùng phòng, r i gi t dìu nhau t tr ng n trung h c Lê-Văn-Duy t (sau đ i là Võ-th -Sáu, m t trong nhi u đ a đ i m trình di n thành ph Saigon) lên tr i Long-Giao (Long-Khánh) i mi n Nam, ra t i Hoàng-Liên-S n i mi n B c. Tuy kém tôi vài ba tu i, V ng khôn ngoan, hi n hòa và có s c kh e t t. L i có chút v n y khoa, nên trong ch riêng t , anh th ng sẵn sóc các b n đ ng tù, và đ c ti ng là mát tay.

Ngày đ u tiên i Hoàng-Liên-S n, khi lao đ ng ch t cây, m t b n tù đã vô ý làm tôi b th ng

m t. V ng sẵn sóc cho tôi. V a ch m băng vào v t th ng, V ng v a nh nh , “Bà cho cháu theo c u. Bà d n dò ph i sẵn sóc, trông nom C u đảng hoàng. C u mà có b gì, v Bà ch i cháu ch t”. Kho ng gi a năm 1977, V ng và m t s tù nhân b chuy n tr i, ch ng bi t l u l c đ n “c s” nào. Hm y, tình c g p l i trong c nh ho n n n, tôi không nén đ c xúc đ ng, n c m t c vô t trào ra.

T i b nh xá tr i giam, ng i tù y v r a v t th ng b ng n c mu i r i l y băng v i màn qu n nhi u vòng quanh bàn chân. Máu đ th m qua các l p băng. Và ph i ba, b n ngày sau, tôi m i đ c ch ra b nh vi n ...

Đ tôi n m trong phòng ch làm th t c, ng i công an vũ trang có nhi m v áp gi i b c ra ngoài. Lát sau tr l i v i m t thanh niên kho ng ngoài ba ch c tu i. Anh ta m c áo s mi nâu nh t, ng n tay, b ngoài qu n. N i c áo, phía sau gáy, và hai bên hông chi c qu n ka ki màu c úa có nh ng đ ng ch m ng khác màu, khéo tay t o thành nh ng hình vuông x p đ u đ n, t trong ra ngoài, nh nh ng m ng nh n. M ki n th c ch Hán l m b m c a tôi khi n liên t ng đ n ch “đ ng”, – ti u đ ng, đ i đ ng, đa đ ng ...

Tác phong nhanh nh n, anh ta ti n sát bên gi ng tôi, lên ti ng:

- “Anh c p b c gì?”

Tôi h i lúng túng:

- “Báo cáo Cán B , Đ i Úy”.

- “Tôi không ph i cán b . Tôi là Bác sĩ Ph ng, tr ng khoa ch n th ng ở đây”.

M t thoáng ng c nhiên, tôi tr l i:

- “Xin lỗi bác sĩ, tôi không biết”.

- “Anh đến với nào?” Bác sĩ Phụng hỏi tiếp.

Lấy bình tĩnh, mặt cách ngôn ngữ, tôi đáp:

- “Số 5!”

- “Anh có biết Núi Bà Đen không?”

- “Biết”.

- “Đến với tôi chỉ cần đưa ra đó!”

Bác sĩ Phụng gọi y tá tháo băng. Máu thấm qua miếng băng, đã ngấm màu tím xẫm, kết lại khô cứng. Ngồi y tá hình như quên tất cả việc băng máu mớ tóc khi tháo và thản nhiên gỡ hết nhúng miếng băng quanh bàn chân. Tôi như đang bị lột da!

- “Phải hy sinh 4 ngón!” Bác sĩ Phụng nói xong, đi ra.

Lát sau ngồi y tá mang mặt nạ phẫu thuật và yêu cầu tôi ký, băng lòng hy sinh 4 ngón. Khoảng 3 giờ chiều cùng ngày, ngồi tôi đi lên phòng giặt ủi. Căn phòng mặt chiếu kho khoảng 3m, mặt chiếu kho khoảng 5m. Tủ lạnh gọn gàng, quét vôi trắng, trên bàn cũng quét vôi trắng. Ngồi tôi đi tới tôi nằm trên mặt cái bàn gỗ giũa phòng, phía dưới hai ngón đèn khoảng 1m20 đã bật sáng. Mặt cái giá cao, đặt ngay dưới bàn, treo mặt chai huyết thanh cỡ 1 lít với ống nhỏ a như đèn thông xuống. Phòng chỉ có cửa ra vào, không cửa sổ. Tủ lạnh bên trái, thông sang phòng kề bên là mặt ô chữ nhật cỡ 40x60 cm, cao ngang ngực. Tôi đoán các đèn cỡ như dao, kéo v.v. sẽ đặt qua ô trống này. Ngồi y tá lấy mặt thanh gỗ dẹt, rỗng kho khoảng 10cm, dài ngắn

hai th c, lu n vào d i vai tôi và yêu c u tôi dang hai tay r i c t m i c tay vào m t đ u thanh g , xong, anh ta c t ch t thanh g vào bàn. Ng i gi u t ng t ng, h n liên t ng đ n cây th p t giá đ n m gi a sà n nhà.

Ch c s p đ n gi bác sĩ làm ph u thu t nên y tá b t đ u truy n huy t thanh vào m ch máu cánh tay ph i. Tôi bình tĩnh ch đ i nh ng ti ng va ch m nhau c a đ ng c gi i ph u, m t h ng v cái ô tr ng bên t ng phía trái. Miên man suy nghĩ, mí m t th y n ng tr u, tôi chìm thi p vào gi c ng . Gi t mình t nh i, th y mình đã sang phòng h i-l c. Phòng đã lên đèn. Tr i bên ngoài x m t i. Ph n ng đ u tiên là nhìn xu ng bàn chân. R i i thi p đi vì thu c mê trong chai huy t thanh v n còn tác đ ng.

Th c gi c i n th hai gi a nh ng ti ng n ào. Tr i ch a sáng h n. Đèn trong phòng ch a t t. Bác sĩ Ph ng và ng i công an vũ trang đ ng ngay cu i chân gi ng.

- “Anh Tri u!” Gi ng Bác sĩ Ph ng i nh tanh. “Chúng tôi đã c g ng nh ng không th làm t t h n đ c. Ph i tháo kh p hy sinh n a bàn chân. T i hôm qua, anh ch i chúng tôi! Anh b o chúng tôi tr thù anh! Anh còn nh c m chúng tôi”.

Quay sang ng i công an, bác sĩ Ph ng yêu c u anh ta lo th t c cho tôi xu t vi n ngay sáng đó.

- “Bác sĩ!” Tôi đ nh phân tr n.

- “Anh không c n nói gì n a. Nh ng ng i n m trong phòng này đã báo cáo h t r i”. Bác sĩ Ph ng c t ngang.

Chi c xe t i hi u mô-lô-tô-va và ng i công an vũ trang i đ a ng c tôi tr v b nh xá tr i giam. T t c m i ng i, t cán-b y t , tù nhân làm y v đ n tù nhân b b nh ng c nhiên th y tôi xu t vi n trong vòng 24 ti ng đ ng h . Riêng tôi, không bi t tr i sao. Lòng trùng xu ng, đ u óc tr ng r ng. Tinh th n và th xác đ m c trôi b nh b ng. Ai cũng mu n bi t v t th ng c a tôi đ c ch a tr ra sao. Th c ra nhìn v t th ng, ch tháo kh p n a bàn chân gi ng m t mi ng th t trâu b c t b ng m t con dao cùn. N u nh i nông thôn, ngay khi b th ng, ng i

ta nhai mọt nếm lá, ho c giã nát, v i mọt ít thu c l o, đ p lên v t th ng, qu n b ng i, ch ng m i ngày là có th lành và c u đ c bàn chân. Tôi nghĩ i, c thân xác này còn không c n c u hu ng gì bàn chân ... T i nghĩ p V ng! Làm t m c g n đó mà c tìm m i cách lén vào b nh xá thăm tôi. Không bi t V ng xoay x o đầu đ c h n ch c viên kháng sinh “tê-t -ra”, quý h n c m g o h i đó. Tuy ít nh ng còn h n là ch ngâm n c mu i ngày hai l n. V t th ng h quá l n, ngoài t m tay ch a tr c a m t b nh xá nh trong tr i giam. Tình tr ng không kh quan chút nào.

Kho ng ba, b n ngày sau, m t sáng, cánh c a l n b nh xá v a m , ánh n ng ùa tràn vào phòng. Cán b y t , trung úy Kiên, đ n v i tin Ban Ch Huy tr i ch p thu n đ a tôi tr ra b nh vi n vì tr i giam không đ kh n ng ch a lành. Hôm y, cùng ra b nh vi n, có thêm Nguy n-Đ c-Châu. Không bi t Châu b b nh gì. Ng i Châu m ng nh t u lá, xanh r t và đ c bi t nói không ra ti ng.

Chi c mô-lô-tô-va màu lá m , không có b t che phía sau, r i tr i giam kho ng 9 gi sáng. Cán b y-t và công an vũ trang ng i trên bu ng lái. Tôi, Châu và m t tù hình s c a mi n B c, đi theo làm h lý, ng i phía sau, cùng m t s v t đ ng ng n ngang trên sàn. Chi c xe ch m lên, chú x ng trên đ n đ ng đ t l i l dài g n hai ch c cây s , khi thì b ng qua su i c n, lúc leo đ c qua đ i th p. C m i l n xe xóc, l c l , tôi ph i nghĩ n ch t hai hàm răng, v m hôi. M t tay bám vào thành xe, tay kia đ bàn chân, gi lên cao, m c cho thân hình đong đ a, c gi bàn chân b th ng không va ch m vào thành xe ho c các v t đ ng khác. Ánh m t Châu đ y ái ng i, nh mu n chia x , thông c m cái đau đ n, khó khăn c a tôi. Vì ph i lo ch ng đ v i c n đau, tôi không đ c ng m nhìn c nh đ p bu i sáng đ u thu n i mi n trung du, đ i chân Tam-Đũa. Chi c xe l i v t thêm g n m i cây s đ ng nh a r i ti n vào th -xã và sau cùng đ u tr c c ng B nh Vi n Nhân Dân Vĩnh Yên. M t tr i đã đ ng bóng. Ng i ta khiêng tôi xu ng xe, đ t trên chi c b ng-ca và đ ngoài hành-lang, tr c c a v n-phòng khoa ch n th ng.

Tr c khi vào bên trong lo th t c, ng i cán b y t còn c đ n dò, nh c nh tôi ph i gi l i h a, ph i thay đ i thái đ , không nên oán trách, nh c m các bác sĩ hay nhân viên b nh vi n đ ông ta yên tâm trao đ i, can thi p cho tôi đ c ti p t c đ i u tr v t th ng ...

Bác sĩ Ph ng, hôm nay m c áo choàng tr ng c a b nh vi n, b c l i g n tôi.

- “H t ch i r i h ?” – Gi ng ông nh còn trách móc, r i ti p: – “Cho nh p vi n đi!”

Theo sau m t y công h ng d n, viên công an vũ trang và ng i tù hình s h lý khiêng tôi vào phòng đ u tr . Phòng r ng kho ng 10m, dài kho ng 15m. Phía tr c là hành lang có hai c a ra vào. T ng phía sau có hai c a s đ i x ng và có ch ng m i b nh nhân đang đ u tr . Hai dãy gi ng b ng g đ n s kê song song, đ u quay vào t ng, chân h ng ra l i đ i gi a phòng. Tôi n m g n c a s . Qua c a ra vào, có th th y rõ m i ho t đ ng ngoài hành lang. K t hôm y, m i ngày y tá tiêm m t mũi tr sinh pê-ni-xi-lin vào m t b p tay bên vai và ngâm chân vào n c pha thu c tím 2 l n. Trong vài ba ngày, tôi không th c đ ng đ c hai cánh tay. Nh c và bu t kinh kh ng. B p th t hai bên vai còn nh c h n v t th ng n i chân. Tôi mu n đ c u ng thu c, không mu n tiêm. Bác sĩ và y tá cho bi t không có ch n l a, tr khi mu n tháo kh p t i m t cá. C n đau nh c hành h khi n tôi không đ ý đ n nh ng ánh m t tò mò c a b nh nhân cùng phòng.

Khi khiêng tôi vào phòng, ng i y công đã thông báo cho m i ng i không nên quan h v i tôi, vì tôi là “Sĩ Quan Ng y i mi n Nam đ a ra đây c i t o”. B qu n áo tôi m c cũng đ tách bi t tôi v i m i ng i. Ngày ra t i tr i c i t o mi n B c, ng i ta thu gom h t qu n áo cũ mang theo và c p phát cho chúng tôi lo i quân ph c “r n ri”. Đây là quân ph c ng y-trang c a Nh y dù, Th y quân l c chi n, v.v., còn đ tr trong kho m t s l ng khá l n i mi n Nam, tr c ngày tàn chi n cu c. L y c p phát cho tù th c ti n và l i.

Tính ra, n m vi n đã h n m t tu n. Bác Trang, ng i tù hình s đ i theo làm h lý s t s ng giúp tôi m i vi c t giăng màn ng , gi t qu n áo, l y c m, lãnh thu c, v.v. Ngay đ n vi c đ u tôi đ i sinh, bác cũng lo giúp. Năm y, bác Trang kho ng ngoài năm ch c tu i, ng i t m th c, kh e m nh. Bác quê i Kim-Thành t nh H i-D ng, đ tù v i t i danh làm th t thoát ti n b c c a H p Tác Xã. Vì s p m n h n, bác đ c tr i tin t ng cho làm h lý nh ng tù nhân n m vi n. M i khi có nh ng c p m t tò mò nhìn bác đ u tôi, bác l i oang oang, “Sĩ quan mi n Nam ra c i t o đ y.” N u còn s ng, bác b y gi cũng x p x tám m i. Qua bác Trang, tôi bi t Nguy n-Đ c-Châu, tù c i t o ra b nh vi n cùng chuy n xe v i tôi, đã vào khu l y lan. B nh n ng, không thu c ch a, cu i cùng Châu đ c cho v gia đình lo vi c mai táng.

B nh nhân vào ch a tr t i khoa ch n th ng đ thành ph n. H không n m l i lâu, kho ng m t tu n ho c m i ngày là xu t vi n. Có nh ng em bé trên đ i m i tu i, ch n trâu cho h p tác xã. Con trâu l ng lên, em ngã l n đ u xu ng đ t. B t t nh và t t th khi v a đ a t i b nh vi n. Tôi ch ng ki n hai tr ng h p b m hai em ch n trâu khóc lóc van xin bác sĩ c u m ng s ng con mình nh ng cu i cùng đành mang hai em v đ ch n c t. Quên sao đ c hình nh bà m ng i b t trên n n nhà, đ u g c xu ng thành gi ng b nh vi n. Đôi vai rung rung theo nh p ti ng n c n , trong khi đ a con trai m i tu i, n m b t đ ng trên gi ng, máu r ra t l tai. Tôi liên t ng t i nh ng ng i vi t v n và nhà so n nh c t ng ca ng i ch n trâu là s ng, là th n tiên. Th c ra ch là nh ng c ng đ u, đ i g t tr th hay ch ng hoang t ng v m t mi n quê

thu thanh bình đã chìm sâu trong dĩ vãng.

Bnh nhân gi ng k bên tôi là thanh niên r t tr , tên Hùng. Hùng trông kh e m nh, tu i ch a quá hai m i, cao kho ng 1m70. Đ c bi t, Hùng có n c i t i và h n nhiên. N i bác Trang ăn thu c khu khác trong bnh vi n. Bác th ng nh Hùng đ ý lo cho tôi khi bác đi ch , gi t qu n áo ho c b n vi c khác. Hùng ch h n con l n tôi ch ng b n, năm tu i th mà đã đi b đ i và có tham gia tr n chi n ch ng Trung qu c. Ph c viên, làm đ i s n xu t h p tác xã. Hùng nh p vi n sau tôi ít ngày vì xe c i ti n trên đà xu ng đ c, đâm vào chân. B ch n th ng, không n ng l m. Bu i sáng đi kh p khi ng lên phòng khám, lãnh thu c v u ng, ăn theo ch đ bnh nhân. M t tr a, có ng i tr tu i điều m t bnh nhân trung niên, kho ng g n năm ch c tu i vào phòng. Hùng nhanh nh u, dù chân ch a kh i h n cũng ph v i ng i thanh niên đ bnh nhân m i t i, đ t trên gi ng g n c a ra vào.

- “Anh n m ch này thoáng! Đ em đi g i bác sĩ Ph ng. Ch c không n ng đâu anh ! Anh n m đây nhá!” Ng i thanh niên v i vã ra ngoài.

Lát sau, Bác sĩ Ph ng và m t y tá h i h vào.

- “B sao th Anh Tín? Tai n n giao thông à?” Bác sĩ Ph ng lên ti ng h i t c a.

- “Th ng em lái xe. Nó đâm vào g c cây.”

Ng i thanh niên xen vào:

- “Anh ch xe con em lái thì đâu có x y ra chuy n gì.”

Bác Tín kêu đau c , sau l ng và đ u g i. Bác sĩ Ph ng n n c , xoa l ng và quan sát đ u g i c a ông, r i thân m t nói: “Anh c n m vi n ít ngày h y v .”

Ngày hôm đó, c phòng n ào h n lên. Bác Tín là cán b s Giao Thông V n T i t nh. Lính c a bác là tài x , gây tai n n. Nhân viên cùng s , b n bè n i đuôi nhau vào thăm. C u thanh niên tài x xe con cũng đ a gia đình bác Tín vào. M t hôm, có ng i đ n thăm, tay ôm m t gói quà n, tr nh tr ng đ t xu ng gi ng:

- “Em nghe Th Tr ng n m vi n. V a đ a xe v đ i là em đ n thăm Th Tr ng ngay”.

Qua nh ng câu chuy n trao đ i gi a h v i nhau, bác Tín tr c là sĩ quan trong quân đ i nhân dân, ph c viên năm 1973. Nay là cán b vào hàng lãnh đ o trong s và có con trai h c lái máy bay Liên-Sô. Nh s hi n di n c a bác Tín, không khí bu n t c a phòng b nh b ng sinh đ ng, có màu s c h n.

Hôm sau, ng i ta ch vào khoa ch n th ng m t b nh nhân m i tên L ng. Bác L ng cũng tr c tu i bác Tín. Bác b ngã khi lái xe g n máy t nhà đ n c a hàng bách hóa. Nhi u v t b m tím và xây xát, r m máu trên m t, cánh tay và chân.

B nh vi n báo tin cho c a hàng. Ch ng m t ti ng đ ng h sau, hai ba nhân viên t i, riu rít, ân c n thăm h i vì bác L ng là c a hàng tr ng. Bác sĩ Ph ng dĩ nhiên đích thân săn sóc bác L ng và bác Tín. D ng nh h quen bi t nhau đã lâu. Nghe nói bác L ng t ng là du kích th i chi n tranh Vi t Pháp. Ngày nào bác sĩ Ph ng cũng vào thăm hai b nh nhân cán b , n m hai bên c a ra vào. Đôi lúc còn trao đ i v i nhau v vi c phân ph i hàng m i nh p theo ch đ tem phi u.

Bác Tín, bác L ng đ c h ng ch đ ăn riêng dành cho cán b , nh ng không ăn c m b nh vi n. Thân nhân n u nhà mang vào hàng ngày, ăn u ng, chuy n trò vui v . Hùng, gi ng c nh tôi, b y lâu nay cũng không th y thân nhân vào thăm. Hùng cho bi t b m nông thôn, đang mùa thu ho ch lúa, r t b n r n. Tôi không kh i ch nh lòng nghĩ v n i xa xôi ngàn d m ph ng Nam, n i có B , có M , có v con, có các em ...

Ph n cõi riêng c a tôi, ng i công an vũ trang c đ u đ n, ngày hai n sáng và chi u, s c ph c nghiêm ch nh v i súng ng n kè kè bên hông vào phòng. Anh đ n g n bên gi ng tôi quan sát ch ng m t phút r i đi ra. B nh vi n đ ngh đ a cho tôi c p n ng g đ di chuy n, gi i quy t nh ng vi c c n thi t. N m lì m t ch , c th s suy nh c và các b p th t không ho t đ ng, không có l i cho vi c ch a tr . Ng i công an lúc đ u không thu n. Sau có l do ý ki n

c a tr i giam nên tôi đ c s d ng n ng g .

M t sáng, nh th ng l , sau khi vào phòng ki m tra, ng i công an v a ra t i c a, ngang gi ng bác Tín và bác L ng, Bác Tín lên ti ng:

- “Này c u! Chúng t đâu có ph i là tù. Ngày nào c u cũng m c s c ph c công an và đeo súng vào ki m tra. T đ ngh c u ...”

Bác L ng thêm vào:

- “Chân tay nó th kia, làm sao đi đâu mà tr n đ c.”

- “C u làm th coi ch ng m t chính sách đ y!” Bác Tín ti p.

Không ng ch vài câu trao đ i y mà t chi u hôm đó, c u công an vũ trang ng ng vào phòng. S hoài nghi c a tôi v ngh nghi p c a c u công an đ c gi i đáp ít hôm sau. M t sáng, tình c nhìn ra c a s phía sau dãy nhà, th p thoáng th y bóng dáng c u công an m c th ng ph c, đi d o ch i qua c a s .

Các b nh nhân cùng phòng cũng b t đ u lân la h i chuy n tôi. Tho t tiên, tôi gi thói quen “th th”. “Quan h v i nhân dân” là vi ph m n i quy c a tr i. Nh ng khó th quay m t làm ng tr c nh ng hành đ ng c a b nh nhân cùng phòng. Có nh ng bu i sáng, bác Tín, bác L ng mua t ng tôi bánh cu n, bánh mì c a nh ng hàng rong gánh qua hành lang b nh vi n. “Chú c ăn đi, không s ! Bác sĩ Ph ng cũng nh t ph i giúp đ chú đ c i t o cho t t ch ! Hùng, mỳ mang cho chú y”. Tôi t ch i và cảm n. Riêng thu c lá và thu c lò thì tôi không th không nh n.

Bác Tín và Bác L ng xu t vi n sau g n m t tu n đi u tr . B nh nhân m i hay cũ, ai n y nhìn tôi v i ánh m t khác th ng. Nhi u ng i chăm sóc b nh nhân khoa khác, cũng ghé l i phòng tôi đ đ c th y t n m t tên “Sĩ Quan Ng y”. Nh ng câu h i m i đ u ch là quê quán, gia đình v.v.

R ngày qua ngày tôi ph i k v đ th chuy n i mi n Nam. Không bi t tôi k th nào và không nh đã k nh ng gì mà ai n y say s a theo dõi. Nhi u ng i đã ng ngàng, c t ng năm 1954, nh ng chi c tàu há m m, ch đoàn ng i di c t B c vào Nam, đã đ bi t bao ng i xu ng bi n nh ng i ta đã tuyên truy n. Và có nh ng ng i nh n ra chuy n “Ng y m b ng, ăn gan” là hoàn toàn b a đ t.

Hùng có l n phát bi u: “Cháu ch a nhìn th y th ng ng y và không bi t th ng ng y th nào!”

M t b nh nhân ra chi u hi u bi t: “Rõ ng i đ i! Chú y là ng y đ y thôi!”

Hùng hình nh v n còn l m . ch a hi u, ch c i vu v . Đ i v i nó, tôi cũng gi ng nh nh ng b nh nhân nghèo kh khác, không ng i chăm sóc. Hùng m ng t ng đ c gia đình và ng i thân c a tôi xa l m, ch c ch n không ph i t nh Vĩnh Yên.

M t hôm Hùng h i: – “Chú đã báo gia đình bi t ch a?”

- “Làm sao mà báo đ c. Chú không có ti n mua tem, mua phong bì.”

- “Không bao nhiêu đâu chú ”, Hùng s t s ng. “Chú c vi t th , cháu mang g i cho”.

Qua ngày sau, Hùng l i nh c tôi v vi c vi t th báo tin v gia đình. Tôi ng n ng : “Chú không có gi y bút.”

Ngay bu i tr a hôm đó, Hùng mang v m t t gi y h c trò, m t phong bì và m t cây bút bi, nói: “Ngày mai cháu xu t vi n r i. Chú vi t đi. Trên đ ng v , ti n th cháu b th giúp chú”. L a lúc phòng v ng, không ai đ ý, tôi “tranh th ” hoàn t t th trong vòng vài, ba phút. Đã suy nghĩ, tính toán tr c nên đ tên ng i nh n là m tôi. Tôi không mu n v tôi b lữ con nheo nhóc nhà, r i l n l i đ ng xa h n ngàn cây s ra đây đ ... th y bàn chân. N i dung th ng n g n, gi n đ , không suy đi n xuyên t c đ c. Ch báo tin b tai n n lao đ ng. Đ c đ i x t t và đi u tr t t i B nh vi n Vĩnh Yên. Ba ho c b n tháng là kh i. Gia đình yên tâm! (L i ngôn t l a đ i?)

Hôm sau Hùng xu t vi n. Tr c khi r i phòng, v n n c i t i và h n nhiên. T i hôm y, nhìn sang gi ng tr ng k bên, tôi nghĩ đ n Hùng, nghĩ v gia đình. Tôi mang vào gi c ng ni m c m th h c a Hùng, c a l a tu i các con tôi hãy gi đ c trái tim h n nhiên c a nh ng em bé s sinh, ch a b nh ng cái ác, cái x u làm hoen .

Ti t tr i đã c u i thu. Nh ng lúc di chuy n ngoài hành lang ng p n ng vàng dịu d u, tôi nh đ n m t b n nh c vào đ u th p niên 1950. Ng i th ng binh trên đôi n ng g , chân trái h i co lên, d i m t m t h a sĩ tr ng phái l p th , là hình bìa b n nh c “Ngày tr v ”. Hình dáng ng i th ng binh y ám nh tâm trí tôi và gi đây, n i hành lang b nh vi n này đã bi n hóa thành hi n th c.

Th i gian c trôi đi. Có l tôi là b nh nhân n m khoa ch n th ng lâu nh t và cũng là b nh nhân đ c bi t nh t. Hùng xu t vi n đã ba tu n. Tin nhà v n im v ng. Hình nh có đ u gì đó khi n tôi không an tâm. Lòng hoang mang, nghi ng . Không bi t gia đình có nh n đ c hay th t l c? Bi t đâu ch ng đây là m t cách đ theo dõi và tôi đã thi u c nh giác. Đôi lúc tôi còn t trách t i sao hành đ ng thi u suy nghĩ đ n th ? Dù cho Hùng có th c lòng giúp tôi, m t cách vô t , vô v l i, v i t m lòng c a ng i đ i v i ng i. Nh ng n u không may, ai đó b t đ c qu tang Hùng gi lá th c a m t tù “Sĩ Quan Ng y” thì h u qu th c khó l ng. Nh khi còn t tr i Long Giao trong mi n Nam, tù nhân Lê-Đ c-Th nh b đ a ra pháp tr ng cũng ch vì t i vi t th , lén nh ng i chuy n v gia đình. Ph n tôi đã đành. Nh ng còn Hùng. Cho dù Hùng đã h a không đ ai bi t, tôi v n lo l ng, đôi khi ho ng h t, b n th n.

Nh ng r i, ít ngày sau, m t bu i tr a êm , ng i ta báo tin tôi có thân nhân đ n thăm nuôi. Đôi n ng g giúp tôi ti n ra hành lang, h ng v phía c ng l n. M tôi, đã ngoài sáu m i, hai tay xách hai gi cói, t t b ằng qua sân r ng c a b nh vi n. Hình nh n c i héo h t c a m tôi đang g n sóng. Ngày nào, th t xa r i, m bao l n chu n b khăn tang, áo xô đi tìm xác cha mi n th ng du. Và hôm nay, v n t m thân còm cõi, hai gi quà tìm thăm con, tù đ i chân Tam-Đ o. M t tôi b ng nh t nhòa, có ph i vì n ng vàng cu i thu hay vì nh ng m ch sóng xúc đ ng th p h ng ng n n tình ng i. Ti c r ng Hùng đã xu t vi n và không bi t gi này đi v đâu?